LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Natura 2000 Halland

Bevarandeplan för

Tylön

SE0510080
Fastställd
2005-12-28

Bakgrund

Länderna inom EU arbetar gemensamt för att bevara sitt växt- och djurliv för framtida generationer. En viktig del i arbetet är det ekologiska nätverket Natura 2000 där Europas mest betydelsefulla naturområden ingår. I Natura 2000 finns korkekslundar i Spanien, blommande alpängar i Österrike, vidsträckta ekskogar i England. Här ingår Europas mest värdefulla fågelmarker likväl som våtmarker med utrotningshotade grodor. Varje medlemsland ansvarar för att naturen inom landets områden får rätt skydd och skötsel så att naturvärdena bevaras på lång sikt. Grundprincipen är då att ängar även i framtiden ska skötas som ängar, skogar ska få utvecklas till naturskogar och laxen ska kunna vandra upp i vattendragen.

Hittills har Eu-kommissionen godkänt 126 områden att ingå i Natura 2000 i Halland. De flesta områdena är naturreservat. Tillsammans täcker de ca 58 000 hektar varav en stor del är vattenområde.

Lagstiftning

De EUregler som styr arbetet med Natura 2000 har införlivats i svensk lagstiftning. I miljöbalkens 7 kap. framgår bland annat att alla nya verksamheter och åtgärder som kan påverka ett Natura 2000-område måste utformas med tanke på de naturvärden som gjort att området ingår i nätverket. Den som planerar att utföra åtgärder eller starta en verksamhet, som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område, måste därför söka tillstånd hos länsstyrelsen. Om verksamheten eller åtgärderna kan genomföras utan skadliga effekter på området, lämnar länsstyrelsen tillstånd. Även verksamheter eller åtgärder utanför ett Natura 2000-område kan omfattas av tillståndsplikt. Så kan t. ex. byggnation av väg eller hus, avverkningar i eller i omedelbar närhet av ett område och alla åtgärder som kan förändra hydrologin i Natura 2000-området vara tillståndspliktiga. Verksamhet som startade före 2001 och som fortsätter utan ändring berörs inte av lagstiftningen.

Om bevarandeplanen

För varje Natura 2000-område finns en bevarandeplan. I bevarandeplanen beskrivs området och dess utpekade naturtyper och arter. Bevarandesyfte och bevarandemål har formulerats med utgångspunkt i de lokala förutsättningarna, för att utpekade arter och naturtyper skall kunna finnas kvar på lång sikt.

Bevarandeplanen ska fungera som en hjälp för fortsatt bevarande av naturvärdena i Natura 2000-området och som ett underlag vid eventuella tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska vara ett levande dokument och den kommer att ändras och kompletteras med resultat bland annat från de inventeringar som genomförs i området och när ny kunskap erhålls om naturvårdsinriktad skötsel och om arters ekologi.

Innehållet i bevarandeplanen

Beskrivning av området
Bevarandesyfte
Bevarandestatus idag
Vad kan skada områdets värden? - exempel
Bevarandeåtgärder
Befintligt skydd
Beskrivning av naturtyper och arter:
Referenser
Rödlistade arter
Kartor

Omslagsfoto:
Viveka Strand

Bevarandeplan för Tylön

Områdeskod: SE0510080

Arter: Fisktärna (A193)
Jorduggla (A222)
Pilgrimsfalk (A103)

Areal: 86 hektar

Kommun: Halmstad

Områdestyp: Området antogs av regeringen enligt fågeldireltivet i mars 1996

Fastställd: 2005-12-28

Ansvarig: Kill Persson

Upprättad av: Martin Broberg

Tylön är södra Hallands enda ö. Den är belägen strax utanför Tylösand, endast 500 meter från Tyludden. Bebyggelsen på ön utgörs av fyren samt äldre fyrvaktarbostäder. Öns yta är ca 14 ha och natura 2000-området omfattar totalt 86 ha. Ön är sedan länge naturreservat med fågelskyddsområde men öns östligare delar omfattas inte av reservatsbestämmelserna. Natura 2000 området omfattar däremot hela ön med omgärdande vatten.

Ön är till större delen täckt av ljung- och gräshed och här finns även några mindre strandängar. Tylön är mest känd för sitt rika fågelliv, vilket var orsaken till att ön och kringliggande vatten skyddades redan 1927. Ejder häckar i stor mängd med en av de största koncentrationerna längs västkusten. Här finns även betydande kolonier av havstrut, silltrut, gråtrut, fiskmås och skrattmås. Andra häckfåglar är bland annat fisktärna, gravand, tobisgrissla, strandskata och skärpiplärka.

Under senare år har en kraftig förbuskning skett som följd av att betesdjur inte längre finns på ön. Högvuxet gräs och en uppluckring av grässvålen missgynnar en rad fågelarter som tidigare karaktäriserade ön. En hög bopredation av mink har missgynnat sjöfågeln i allmänhet men tobisgrisslan i synnerhet. I området som undantas från fågelskyddsområdet etableras årligen en koloni av fisktärna. Denna häckning spolieras varje år på försommaren på grund av störningen som sker av besökande. Anledningen till att tärnorna väljer just denna plats för häckning är förmodligen att den sandiga ytan är fri från vegetation. Det slitage som de besökande ger upphov till och därtill även att området hamnar under vatten vid högvatten bidrar till att vegetationen hålls undan. Den uteblivna hävden på ön gör att detta är den enda återstående häckningsplatsen för fisktärnan.

Bevarandesyfte

Syftet med Natura 2000-området är att de i fågeldirektivet utpekade arterna fisktärna,

jorduggla och pilgrimsfalk ska bevaras långsiktigt. Området ska bidra till att så kallad gynnsam bevarandestatus upprätthålls för dessa arter. Tylön utgör därför en viktig del i det nätverk av områden som Natura 2000 bygger på.

Bevarandestatus idag

Ej utredd

Vad kan skada områdets naturvärden? - exempel

Hot mot områdets naturvärden regleras delvis i reservatsföreskrifterna.

Negativ påverkan:
Störningar kan få fåglar att välja mindre lämpliga platser för häckning. Därmed kan häckningsresultatet bli lägre än om störning inte förekom. Störning orsakas främst av människor som under häckningstid uppehåller sig länge eller frekvent på häckningsplatsen. Även minkar kan få kolonier att ändra sitt val av häckningsplats.

Vid störningstillfället är det ofta predation som är direkta orsaken till den förhöjda dödsrisken. Sker störningen efter äggläggning kan den orsaka en spolierad häckning. Sker detta tidigt på säsongen sker ofta en omläggning, om än med ett färre antal ägg, på ny plats.

Ungfåglar är ofta hänvisade till några få platser för födosök. Dessa platser finns ofta längs grund eller helt nära land. Sker en stor störning här (båttrafik, badturism etc.) kan dödligheten öka på grund av svält.

Predation:
På ön är det mink som är den huvudsakliga predatorn (rovdjuret) på ägg och fåglar. Effekten av predation är främst kopplat till minkens populationsstorlek men även till hur vegetation och gömslen är kring fåglarnas häckningsplats. Kan minken söka skydd ända fram till en fågelkoloni minskar fåglarnas möjlighet att köra bort inkräktaren.

Minskad födotillgång:
Förekomst av grunda bottnar och den biologiska produktionen i grundområden nära häckningsplatsen är ofta avgörande för överlevnaden av ungfåglar.

Hävd
Ohävd och igenväxning kan leda till att viktiga häckningsplatser försvinner. För jordugglan som endast tillfälligt rastar på ön är nedläggning och plantering av tidigare öppen mark i skogs- och mellanbygderna, i kombination med minskad hävd av kvarvarande öppna marker anledningen till att arealen lämplig häckningsmiljö minskar.

Exploatering
All form av exploatering, till exempel uppförande av byggnader och etablering av vindkraftverk kan vara ett framtida hot.

Bevarandeåtgärder

Restaurering av beteslandskapet där framför allt enbuskbeståndet reduceras kraftigt. Därefter hävd i form av bete. Röjning av igenväxningsvegetation måste ske kontinuerligt.

Eventuellt måste småskalig bränning ske återkommande, så att alla succesionsstadier, alltifrån tidiga nybrända områden med blottad jord och sand, till områden där grov ljung och kråkris förekommer.

Slitagefläckar i grässvålen kan skapas genom bränning, av betande djur eller maskinellt som naturvårdande åtgärder. Det är platser som dessa som fisktärnan ofta väljer för häckning. Slitagefläckar gynnar även frögroning och vissa insekter.

Innan restaureringen av nya häckningsplatser har lyckats locka en majoritet av öns fisktärnepopulation till den del av ön som idag är fågelskyddsområde, bör fågelskyddsområdet utökas till att även innefatta delar av ön som idag är undantagna. Därefter skall det övervägas om fågelskyddsområdets gränser kan återgå till nuvarande gränser.

Under perioden 1 april till 15 juli får jakt på mink endast ske med fångstburar. Utöver denna tid får mink skjutas enligt gällande jaktlagstiftning. Målsättningen med jakten skall vara att beståndet av mink inte skall hota öns fågelbestånd. Förslagsvis kan tobisgrisslans häckningsframgång årligen dokumenteras för att motivera en acceptabel storlek på minkpopulationen. Jaktansträngningen bör dokumenteras med jaktdagbok eller motsvarande där antal skjutna minkar per persontimmar och antal fångade minkar per fångstburtimma skall ingå. På så vis kan vi skatta ett index på minkpopulationens storlek. Rapportering skall årligen ske före 1 april till länsstyrelsen.

Befintligt skydd

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för naturvårdsinriktad skötsel och förvaltning av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Området är också naturreservat.

Under tiden 1 april till den 15 juli råder förbud att uppehålla sig på Tylön och i ett omgivande område om 150 meter från stranden. Ett område på ön samt i intilliggande vattenområde är undantagna från tillträdesförbudet.

I kommunen råder förbud mot markavvattning (11 kap. 13-14 §§ miljöbalken och förordningen om vattenverksamhet (1998:1388)).

Strandskydd om 300 meter på land och 100 meter på vattensidan av strandlinjen råder vid havet enligt MB 7 kap. 13§.

Beskrivning av områdets arter

Fisktärna

Fisktärnan är knuten till öar och skär. Boet placeras på öppen torr mark som ofta är sparsamt bevuxet av gräs eller andra örter. Arten behöver tillgång på fiskrika sjöar och/eller grunda kustområden samt störningsfria häckningsplatser. För att kolonier ska kunna etableras krävs områden fria från rovdäggdjur, framför allt bör mink och räv hindras nå häckningsplatserna.

Inventeringsresultaten från 2005 visade på att 9 par häckade på sandstranden på öns östra sida. Inget par lyckades med att få ut några ungar.

Bevarandemål

Lämpliga strukturer och ostördhet ska finnas i tillräcklig omfattning för att arten ska kunna utnyttja området som både häcknings- och rastlokal.

Populationen skall uppvisa en gynnsam bevarande status. Med gynnsam bevarande status menas att artens populationsutveckling på lång sikt kommer att förbli livskraftig. Eftersom fisktärnan gärna häckar i kolonier som ibland byter häckningsplats måste populationsstorleken skattas över en region som kan vara större än det enskilda Natura 2000 området.

För att bevaka en gynnsam bevarande status kan en trendanalys av antalet häckande par göras.

Bevarandemålet kompletteras senare när Naturvårdsverket/Artdatabanken tagit fram mål för arten på biogeografisk nivå.

Jorduggla

Arten är knuten till områden med större sammanhängande ytor öppen mark. Vanliga häckningsmiljöer är myrar och hedar, kalhyggen, kraftledningsgator, strandängar samt stora områden med permanenta ängsmarker eller extensivt bete i jordbrukslandskapet. Jordugglan behöver tillgång till lämplig föda i form av framförallt sork och andra smågnagare men den tar även småfåglar, ödlor och större insekter. Jordugglan är delvis dagaktiv.

Huvuddelen av beståndet finns i Norrlands inland och fjälltraktert. Beståndet i södra Sverige är mycket svagt och häckningarna i regel tillfälliga.

De flesta observationer av jorduggla på Tylön är gjorda tidigt under våren. Flygningen över Kattegatt förefaller vara en stor ansträngning för ugglan. Så snart den ser fast mark landar den, om än bara för en kort stund. Är miljön och födotillgången god kan jordugglan stanna kvar en eller ett par dagar innan den flyttar vidare mot häckningsplaserna. Tylöns stora bestånd av vattensork kan vara en sådan födotillgång som får jordugglan att uppehålla sig på ön.

Bevarandemål

Lämpliga strukturer och ostördhet ska finnas i tillräcklig omfattning för att arten ska kunna utnyttja området rast- och övervintringslokal.

För att utvärdera Tylön såsom en viktig lokal för jorduggla kan denna lokal jämföras med med andra lokaler. En trendanalys kan göras av den proportion jordugglor som återfinns här jämfört med övriga lokaler.

Bevarandemålet kompletteras senare när Naturvårdsverket/Artdatabanken tagit fram mål för arten på biogeografisk nivå.

Pilgrimsfalk

Pilgrimsfalken har förmodligen en gynnsam bevarande status i Halland trots att populationen är mycket liten. Ett problem i framtiden kan vara avsaknaden av filopatri (benägenheten att återkomma till hemorten) hos unga fåglar.
Detta gör att nyrekryteringen av könsmogna fåglar är tämligen låg. De allra flesta unga falkar lämnar Halland och ett flertal har återfunnits som häckande i Norge.

Framförallt efter avslutad häckning ses pilgrimsfalkar utefter kusten i Halland. Där uppehåller de sig gärna på lokaler med höga tätheter av sjöfågel och vitfågel till exempel på eller i närheten av Tylön. Dessa lokaler utgör en viktig födoresurs för falkarna och en stor mängd potentiella byten är troligen en förutsättning för att unga falkar som är sämre jägare skall överleva.

Bevarandemål
Lämpliga strukturer och ostördhet ska finnas i tillräcklig omfattning för att arten ska kunna utnyttja området hela året.

För att utvärdera området såsom en viktig lokal för pilgrimsfalk kan denna lokal jämföras med med andra lokaler. En trendanalys kan göras av den proportion falkar som återfinns här jämfört med övriga lokaler.

Bevarandemålet kompletteras senare när Naturvårdsverket/Artdatabanken tagit fram mål för arten på biogeografisk nivå.

Referenser

Artdatabanken. 2000. Faktablad. Publicerat på: www.artdata.slu.se
Wirdheim, A. 2005. Häckfågelinventering på Tylön - slutrapport 2005. Halmstads Ornitologiska Förening.

Rödlistade arter

Förekomsten av arter som är upptagna på den "röda listan" har ej uppdaterats och finns därför inte med i detta utkast till bevarandeplan.

© Lantmäteriet, 2005. Ur GSD översiktskartan, 106-2004/188-N, fastighetskartan, 106-2004/188-N och ortofotot, 106-2004/188-N..

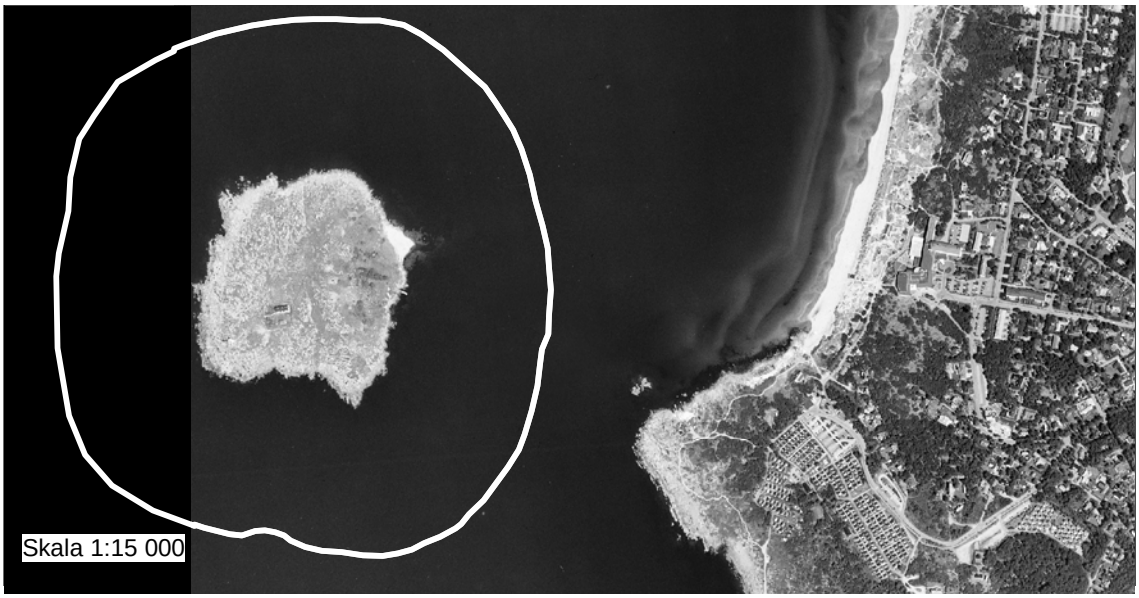

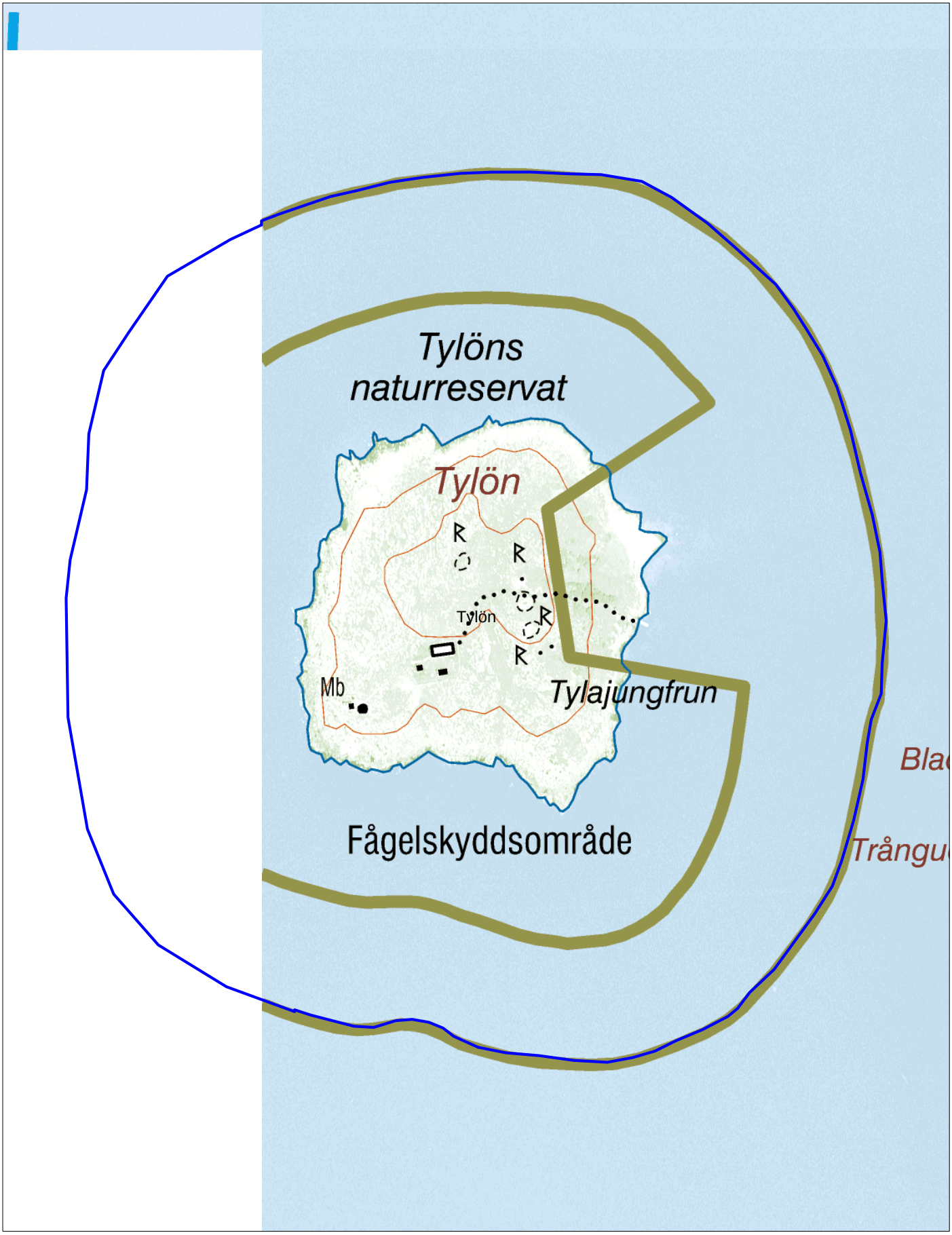
Tylöns
naturreservat
Tylön
Tylön
Mb
Tylajungfrun
Fågelskyddsområde

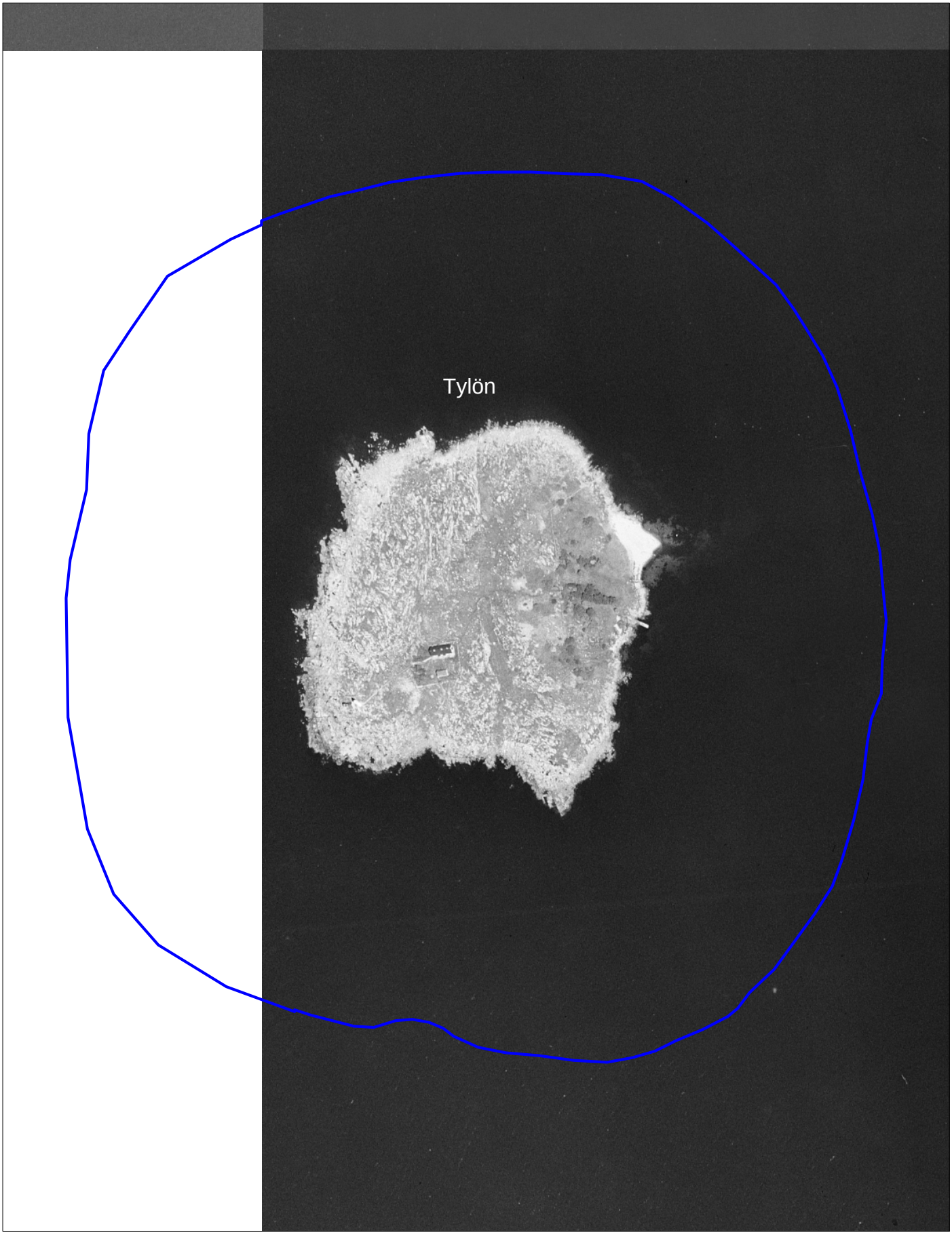
Tylön